

Algemeen Bestuur

Veiligheidsregio Groningen

4 december 2015

VISIE WATERONGEVALLEN

In de vergadering van het algemeen bestuur van 16 oktober 2015 is gesproken over de visie waterongevallen. Daarbij is besluitvorming aangehouden tot het AB van 4 december 2015 om te kunnen voldoen aan het verzoek van de raad van de gemeente Delfzijl om een nadere verkenning te doen naar de consequenties van de visie voor het havengebied van Delfzijl. Inmiddels heeft een gesprek met de heer Beukema plaatsgehad en heeft hij aangegeven dat de visie besluitvormend kan worden geagendeerd. De heer Beukema kan ter vergadering nog een terugkoppeling geven van de raadsbespreking van 26 november.

Inleiding

In 2010 heeft de regionale brandweer Groningen de bestuurlijke opdracht gekregen de organisatie van de duiktaak nader te onderzoeken in het kader van een bezuinigingsopdracht. Uiteindelijk is gekozen voor een alternatieve invulling van de bezuinigingsopdracht. Tevens is in 2011 door het bestuur de opdracht gegeven om na de regionalisering onderzoek uit te voeren naar de wijze waarop de waterongevallenbeheersing adequaat en effectief kan worden georganiseerd conform de landelijk opgestelde visie waterongevallenbeheersing Brandweer. Onderliggende uitwerking komt daarom niet specifiek meer voort vanuit financiële overwegingen maar geeft invulling aan een zo adequaat en realistisch mogelijke invulling van de taken op het gebied van waterongevallen.

Dit heeft geleid tot een visie op waterongevallenbeheersing voor de Veiligheidsregio Groningen. Deze visie beschrijft een aantal organisatievarianten waarop de waterongevallenbeheersing ingericht kan worden. Hierbij is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

- Conform de kaders uit de landelijke visie waterongevallenbeheersing
- Inrichten organisatie op basis van risicoprofiel van het verzorgingsgebied
- Analyse van de inzetten in de afgelopen jaren
- Handelingsperspectief ten aanzien van de duiktaak blijft bestaan
- Kunnen voldoen aan de huidige en toekomstige certificering eisen voor duikteams. Het ministerie van SZW gaat een stelselwijziging doorvoeren binnen de duikbranche. Dit heeft tot gevolg dat de norm waaraan brandweerdikers en duikploegleiders moeten voldoen wordt verzwakt.

Landelijke visie waterongevallenbeheersing Brandweer

De NVBR heeft in 2009 een landelijk visiedocument op waterongevallenbeheersing brandweer uitgebracht. In deze visie wordt beschreven hoe het brandweerveld op een professionele, rationele en verantwoorde wijze invulling kan geven aan de beheersing van waterongevallen. De landelijke visie gaat vergezeld van een separaat bestuurlijk afwegingskader brandweerdijken (zie bijlage)

ontwikkeld door het Veiligheidsberaad en het VNG (mei 2011). Het afwegingskader beschrijft een aantal onderdelen waarop het bestuur zich kan oriënteren. Het betreft onder andere organisatorische (gekwalificeerd personeel), bedrijfseconomische (kosten baten) en maatschappelijke vraagstukken. In de landelijke visie wordt het takenpakket ten aanzien van waterongevallenbeheersing door de brandweer beschreven. De taken grijpredding, oppervlakteredding en duiken geven vorm aan de repressieve taak op het gebied van waterongevallenbeheersing.

Hieronder volgt een korte toelichting van het takenpakket:

- Grijpredding: Onder grijpredding (basis brandweezorg) wordt verstaan een redding door de bemanning van de tankautospuut waarbij het slachtoffer zich maximaal 15 meter van de walkant bevindt met een waterdiepte van 1,5 meter.
- Oppervlakteredding: Oppervlakteredding betreft het redden van slachtoffers die zich nog aan het wateroppervlakte bevinden in dieper water. Hiervoor is aanvullend materiaal vereist zoals een drijflichaam en droogpak om veilig op te kunnen treden. Oppervlakteredding kan uitgevoerd worden door de bemanning van de tankautospuut.
- Duiken: De duikteams treden op bij waterongevallen zoals een voertuig of persoon te water waarbij zij tot een diepte van 15 meter duiken.

Conform de landelijke visie wordt uitgegaan van een drietrapsraket waarbij grijpredding, oppervlakteredding en duiken onderdeel uitmaken van deze organisatie en elkaar opvolgen bij een waterongeval. Uitgangspunt van deze visie is dat een oppervlaktereddingsteam ten allen tijde wordt opgevolgd door een duikteam.

Huidige organisatie

Ten behoeve van de waterongevallenbeheersing wordt in de huidige organisatie grijpredding en duiken toegepast. Alle brandweerposten in de regio kunnen een grijpredding uitvoeren. De wijze waarop dit gebeurt kan verschillen per post aangezien er geen eenduidige werkwijze en materiaalkeuze is vastgesteld. Naast grijpredding zijn er binnen Veiligheidsregio Groningen twee brandweerposten met een duikteam, namelijk Groningen (beroeps) en Delfzijl (vrijwilligers). Er is een overeenkomst afgesloten met Veiligheidsregio Drenthe dat het duikteam van brandweer Emmen het zuidelijk deel van het verzorgingsgebied op zich neemt. De opkomsttijd voor de duikteams in Groningen zijn bestuurlijk vastgesteld (2005) op 30 minuten. Beide duikteams beschikken over oppervlaktereddingsmateriaal.

Gebiedskenmerken

Een groot deel van de waterlopen (45%) in de regio Groningen zijn kleine wateren tot een diepte van 1,5 meter. Daarnaast zijn er waterlopen in de diepteklasse 1,5 tot 5 (42%) en van 5 tot 9 meter (10%). Het gaat dan vooral om een aantal kanalen. Van de lokale wegen ligt 12% nabij water, bijna 8% van de provinciale wegen zijn gelegen naast water. In een aantal gemeenten zijn grotere meren en plassen aanwezig, waar voor een deel ook recreatie plaatsvindt. Ook zijn er gemeenten (12) met wateren met een diepte dieper dan 9 meter.

Het duikteam van Groningen wordt gealarmeerd voor het overgrote deel van de alarmeringen. Het aantal alarmeringen in en rond de Stad Groningen is ten opzichte van de regio hoog. Oorzaken hiervan zijn de bevolkingsdichtheid, uitruksnelheid en de aanwezige watergangen. Bij het duikteam van Delfzijl ligt de frequentie een stuk lager. De daadwerkelijke inzet van duikteam Emmen is de afgelopen jaren beperkt geweest.

Visie waterongevallenbeheersing Veiligheidsregio Groningen

Op basis van de eerder genoemde uitgangspunten zijn een aantal varianten uitgewerkt. Deze varianten komen voort uit een onderzoek naar de (water)risico's in het verzorgingsgebied en een analyse van het aantal en soort waterongevallen. Hierin is tevens gekeken naar de huidige en toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van het specialisme duiken.

De volgende varianten zijn beschreven in onze visie:

- *Variant 1:*
 - Versterken van de grijpreddingstaak door alle basiseenheden
 - Oppervlakteredding vanuit een drietal posten, te weten Delfzijl, Finsterwolde en Zoutkamp
 - Duiktaak uitvoeren door post Groningen (en Emmen voor het zuidoostelijk deel van de regio)
 - Inzetten op concretere risicobeheersing
- *Variant 2:*
 - Versterken van de grijpreddingstaak door alle basiseenheden
 - Oppervlakteredding vanuit een tweetal posten, te weten Zoutkamp en Finsterwolde
 - Duiktaak uitvoeren door de posten van Groningen en Delfzijl (en Emmen voor het zuidoostelijk deel van de regio)
 - Inzetten op concretere risicobeheersing
- *Andere varianten duikteams:*
 - Overweging om meerdere duikteams te positioneren
 - Volledig stoppen met duiktaak

Advies

Op grond van de risicoanalyse van het verzorgingsgebied, de analyse van het aantal, de soort en de plaats van waterongevallen en het optreden van de brandweer, de wens om aansluiting te zoeken bij de landelijke visie en vanuit de naderende aanscherping van regelgeving in het specialisme duiken is het advies in te stemmen met variant 1. Zie de visie Waterongevallenbeheersing Groningen voor een gedetailleerde onderbouwing van het advies.

Toelichting situatie in Delfzijl

De afgelopen jaren heeft Delfzijl tijdens de vakantieperiode niet altijd een duikteam kunnen leveren in verband met de beschikbaarheid van het personeel. Afgelopen zomer kon de paraatheid in Delfzijl niet worden gegarandeerd. Daarbij bleek ook dat de ploeg niet voldoet aan de eisen die worden gesteld aan het niveau van geoefendheid. Redenen voor de directie van de veiligheidsregio om het duikteam tijdelijk buiten bedrijf te zetten. Met het volgen van het bovenstaand advies over hoe naar de toekomst toe met waterongevallen wordt omgegaan in de veiligheidsregio Groningen, krijgt het tijdelijk buiten bedrijf stellen, vanuit inhoudelijke overwegingen een definitief karakter. Overigens loopt op dit moment vanuit wettelijke vereisten nog een proces om te komen tot hercertificering van de ploegleden. Dit traject was al in gang gezet maar de kans is aanzienlijk dat voor een aantal personen (waaronder de zgn. duikploegleiders) hercertificering niet gaat lukken.

Financieel overzicht

In de onderstaande tabel zijn de kosten van de huidige situatie en beschreven varianten weergegeven.

Kosten	Huidige situatie	Variant 1: 1 duikteam 3 ORT ¹	Variant 2: 2 duikteam 2 ORT
Structurele kosten grijpredding	Niet inzichtelijk	€ 864 x 40 = € 34.560 (kan worden opgevangen binnen bestaand budget)	€ 864 x 40 = € 34.560 (kan worden opgevangen binnen bestaand budget)
Structurele kosten Oppervlakteredding	NVT	€ 8.760 (3 ORT)	€ 5.840 (2 ORT)
Structurele kosten duikteam(s)	€ 176.200	€ 132.200	€ 176.200

Communicatie

Bij het opstellen van het voorstel over de visie wordt de volgende communicatielijijn geadviseerd.

1. Na de vergadering van het DB van 11 september 2015 is de organisatie over het voorstel aan het AB geïnformeerd. In een eerder stadium zijn de direct betrokkenen – zoals het duikteam in Delfzijl - al geïnformeerd. Tot aan de vergadering van het algemeen bestuur wordt niet actief gecommuniceerd. Bij vragen zal wel het proces worden toegelicht. Woordvoering ligt bij portefeuillehouder brandweer, burgemeester Van de Nadort.
2. Na besluitvorming in het AB op 16 oktober 2015, wordt een persbericht gepubliceerd over de inhoud van het besluit. Woordvoerder over dit onderwerp is de portefeuillehouder brandweer, Burgemeester Van de Nadort en vanuit de organisatie is dat de regionaal commandant van de brandweer, de heer Knoop.

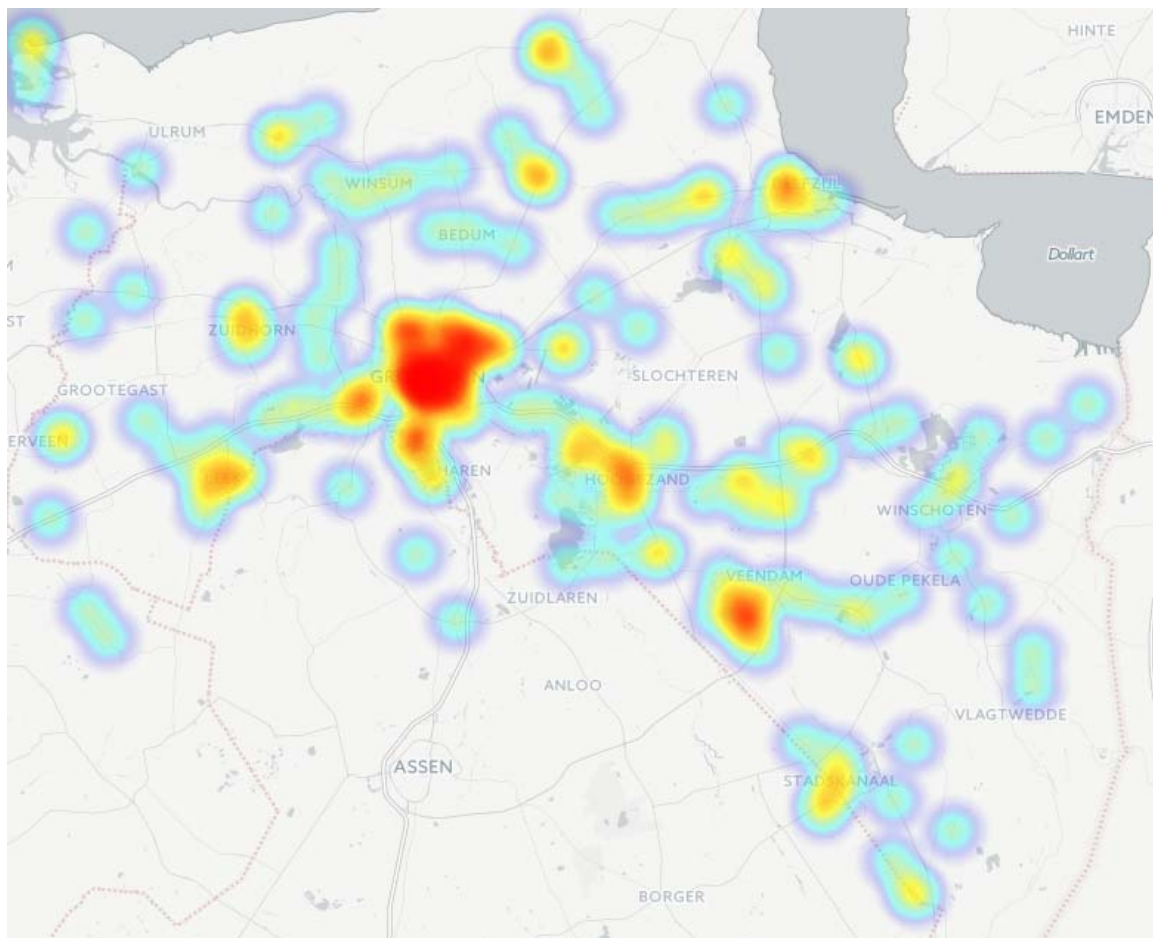
Het algemeen bestuur besluit:

1. in te stemmen met de visie waterongevallenbeheersing Veiligheidsregio Groningen;
2. in te stemmen met het advies om de waterongevallenorganisatie conform variant 1 in te richten.

Bijlage

1. Visie Waterongevallenbeheersing Veiligheidsregio Groningen
2. Bestuurlijk afwegingskader brandweerdruken

¹ ORT = oppervlaktereddingsteams

Visie waterongevallen beheersing

Veiligheidsregio Groningen

Status: definitief voorstel

Actualisatie periode: geactualiseerd door

Werkgroep periode: werkgroepleden

Inhoudsopgave

1	Landelijke ontwikkelingen.....	6
2	Landelijke visie Waterongevallenbeheersing Brandweer	7
3	Huidige organisatie Groningen	9
4	Verzorgingsgebied.....	10
5	Toekomstige organisatie waterongevallenbeheersing Groningen	14
5.1	<i>Variant 1 (1 Duikteam 3 Oppervlaktereddingsteams)</i>	<i>15</i>
5.2	<i>Variant 2 (2 Duikteams 2 Oppervlaktereddingsteams).....</i>	<i>16</i>
5.3	<i>Andere varianten duikteams.....</i>	<i>18</i>
6	Financieel overzicht.....	19
7	Advies	19
8	Implementatie	20

Managementsamenvatting

In 2009 is het landelijk visie document waterongevallen door de brandweer uitgebracht. Veiligheidsregio Groningen omarmt deze visie en wil aan de hand daarvan richting geven aan de regionale organisatie van waterongevallenbeheersing. De nieuwe organisatie wordt ingericht aan de hand van de risico's in het verzorgingsgebied en gebiedskenmerken. Conform de landelijke visie wordt uitgegaan van een drietrapsraket waarbij grijpredding, oppervlakteredding en duiken onderdeel uitmaken van deze organisatie.

De taken grijpredding, oppervlakteredding en duiken geven vorm aan de repressieve taak op het gebied van waterongevallenbeheersing. Grijpredding wordt uitgevoerd door alle lokale eenheden. Onder grijpredding wordt verstaan een redding waarbij het slachtoffer zich maximaal 15 meter van de walkant bevindt met een waterdiepte van 1,5 meter. Oppervlakteredding betreft het redden van slachtoffers die zich nog aan het wateroppervlakte bevinden in dieper water. Hiervoor is aanvullend materiaal vereist zoals een drijflichaam en droogpak om veilig op te kunnen treden. De duikteams treden op bij waterongevallen zoals een voertuig of persoon te water waarbij zij tot een diepte van 15 meter duiken. Duikteams zijn ook inzetbaar voor grijpredding en oppervlakteredding.

Op basis van een analyse van de risico's in het verzorgingsgebied uitgevoerd door bureau SAVE, de historie van alarmeringen en de mogelijkheden van de huidige organisatie (nu en in de nabije toekomst) kan een keuze worden gemaakt uit één van de onderstaande varianten:

- Variant 1 (Duikteam Groningen voor de gehele regio aangevuld met drie oppervlaktereddingsteams in Zoutkamp, Finsterwolde en Delfzijl)
- Variant 2 (twee duikteams van Groningen en Delfzijl behouden, twee oppervlaktereddingsteams positioneren in Zoutkamp en Finsterwolde)
- Andere varianten duikteams (overweging om meerdere duikteams te positioneren of te stoppen met de duiktaak)

Inleiding

De NVBR¹ heeft in 2009 een landelijk visiedocument op waterongevallenbeheersing brandweer uitgebracht. Het doel van deze visie is om bestuurlijk vast te kunnen stellen wat de ambities zijn met betrekking tot risicobeheersing, werkwijze en de repressieve dekking in het verzorgingsgebied. In het visiedocument is een marsroute tot 2014 omschreven die veiligheidsregio's kan ondersteunen om de waterongevallenbeheersing in de regio effectiever in te richten.

Opdracht

De Veiligheidsregio Groningen heeft de ambitie om de beheersing van waterongevallen zo effectief mogelijk vorm te geven. Het doel van deze visie is dan ook invulling te geven aan een robuuste en effectieve waterongevallen bestrijding in de regio Groningen op basis van het landelijk visiedocument Waterongevallenbeheersing Brandweer.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk worden de landelijke ontwikkelingen op het gebied van waterongevallen kort onder de aandacht gebracht. Het tweede hoofdstuk gaat in op de landelijk visie waterongevallen beheersing die een rode draad vormt door dit visiedocument. Daarna wordt de huidige waterongevallen organisatie van Groningen beschreven gevolgd door een beschrijving van het verzorgingsgebied. In hoofdstuk 5 wordt kort en bondig de toekomstige organisatie toegelicht waarna een tweetal mogelijke varianten zijn uitgewerkt. Daarna volgt een financieel overzicht waarin onderscheid is gemaakt tussen de varianten. In hoofdstuk 7 is een advies geformuleerd waarna in hoofdstuk 8 het implementatieproces staat omschreven.

¹ Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding

1 Landelijke ontwikkelingen

De veiligheid van brandweerduikers heeft de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. Hieronder worden enkele ontwikkelingen op een rij gezet.

Systeembeschuwing

Om te beginnen is er door de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV) onderzoek uitgevoerd naar de veiligheid van brandweerduikers. Redenen voor dit onderzoek zijn de ongevallen met dodelijke afloop in Utrecht (2001), Urk (2007) en Terneuzen (2008). Dit onderzoek heeft geleid tot het rapport “*Veiligheid brandweerduiken beschouwd*” Het doel van deze systeembeschuwing is om herhaling van duikongevallen zoveel als mogelijk te voorkomen.

Duikongeval Koedijk

Ondanks deze aandacht voor de veiligheid van brandweerduikers heeft er in 2014 een duikongeval met dodelijke afloop plaatsgevonden in Koedijk. Onderzoek naar de aanleiding van dit incident en de daaruit volgende verbeterpunten is onlangs gepresenteerd. Belangrijke conclusies uit dit rapport zijn:

- Inrichten van een adequate organisatie van de brandweerduiktaak.
- Alle betrokken (leidinggevende) functionarissen moeten onderdeel uitmaken van een integraal oefenbeleid.
- Het inzichtelijk maken van de vakbekwaamheid van de duikploegen middels registratie en kwalitatieve controle.
- Zorgdragen voor een organisatie waarin voldoende aandacht is voor risico's en risico-beperkende maatregelen

De conclusies en aanbevelingen uit dit rapport worden door de VR Groningen overgenomen.

Stelselwijziging SZW

Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft besloten om de nadere uitwerking van eisen aan personeel en materieel meer in samenwerking met de experts uit het werkveld op te stellen en over te gaan op certificatie. Dit wordt ook wel de stelselwijziging genoemd. Certificering is een van de instrumenten die SZW inzet om veilige en gezonde arbeidsomstandigheden te bevorderen. Deze stelselwijziging is van toepassing voor een ieder die in Nederland duikarbeid verricht. Dus Civiel, defensie, Politie, Douane en Brandweer komen te vallen onder het zelfde schema. Doel van deze harmonisatie is om gelijkheid te realiseren tussen de diverse branches. Gevolg van deze stelselwijziging is dat de norm voor (her)certificering waaraan brandweerduikers en duikploegleiders moeten voldoen zwaarder zal worden. Concreet betekent dit dat onder andere de norm voor brandweerduikers en duikploegleiders van 20 naar 30 duiken in 24 maanden zal gaan.

2 Landelijke visie Waterongevallenbeheersing Brandweer

De visie Waterongevallenbeheersing van Brandweer Nederland is bedoeld voor het maken van de bestuurlijke keuze voor het al dan niet inrichten van het brandweerdruken en beschrijft de wijze waarop de brandweer invulling kan geven aan de beheersing van waterongevallen. De visie gaat vergezeld met een separaat bestuurlijk afwegingskader brandweerdruken ontwikkeld door het Veiligheidsberaad en het VNG (mei 2011). Het afwegingskader beschrijft een aantal onderdelen waarop het bestuur zich dient te oriënteren. Het betreft onder andere organisatorische (gekwalificeerd personeel), bedrijfseconomische (kosten baten) en maatschappelijke vraagstukken.

Brandweerdruken is als onderdeel van waterongevallenbeheersing in de landelijke visie verder uitgewerkt. In het verlengde van de 'Brandweer over morgen' wordt bij de bestrijding van waterongevallen uitgegaan van risicodifferentiatie. Dit betekent dat risicobeoordeling moet plaatsvinden aan de hand van opkomsttijd, geografische kenmerken en demografie. Een optimale organisatie van taken op het gebied van bestrijden van waterongevallen is afhankelijk van de waterrisico's die zich in het verzorgingsgebied voordoen.

Het landelijk visiedocument geeft handvatten voor de manier waarop de waterongevallenbeheersing kan worden ingericht en welke rol daarvoor is weggelegd voor de brandweer. Brandweer Nederland omschrijft in de visie het takenpakket van de waterongevallenbeheersing als de 'natte' brandweertaak. Hieronder worden de verschillende werkwijzen toegelicht.

Grijpredding

Conform de landelijke visie moeten brandweereenheden wettelijk verplicht een grijpredding kunnen uitvoeren². Grijpredding valt onder de basisbrandweezorg die door alle manschappen uitgevoerd kan worden. Ook van andere hulpdiensten en omstanders ten tijde van een ongeval wordt dit verwacht. De wettelijke opkomsttijd voor de eerste brandweereenheid is maximaal 18 minuten³.

Oppervlakteredding

Het oppervlaktereddingsteam, afgekort ORT, (kan onderdeel uitmaken van de tankautospuiter) rukkt uit naar waterongevallen. Het ORT richt zich op het redden van mensen (of dieren) zonder daarbij zelf volledig onder water te gaan. Oppervlakteredding kan gezien worden als een aanvulling op de basisbrandweezorg (grijpredding). Bij het toepassen van oppervlakteredding wordt gebruik gemaakt van reddingsmateriaal zoals een drijflichaam, zwemvest en werplijnen. Oppervlakteredding kan worden toegepast vanaf de walkant maar ook vanaf een brandweervaartuig.

Reddingduiken

In de landelijk visie waterongevallenbeheersing wordt onderscheid gemaakt tussen een reguliere reddingsduik en een complexe reddingsduik. Binnen de brandweer worden duikers opgeleid voor inzetten van complexe duiken, onder andere duiken tot maximaal 15 meter. Voor brandweerdruken is geen wettelijke opkomsttijd vastgesteld. Er wordt als professionele norm een richtwaarde van 15 minuten aangehouden.

² Art. 3.1.2 Besluit Veiligheidsregio's

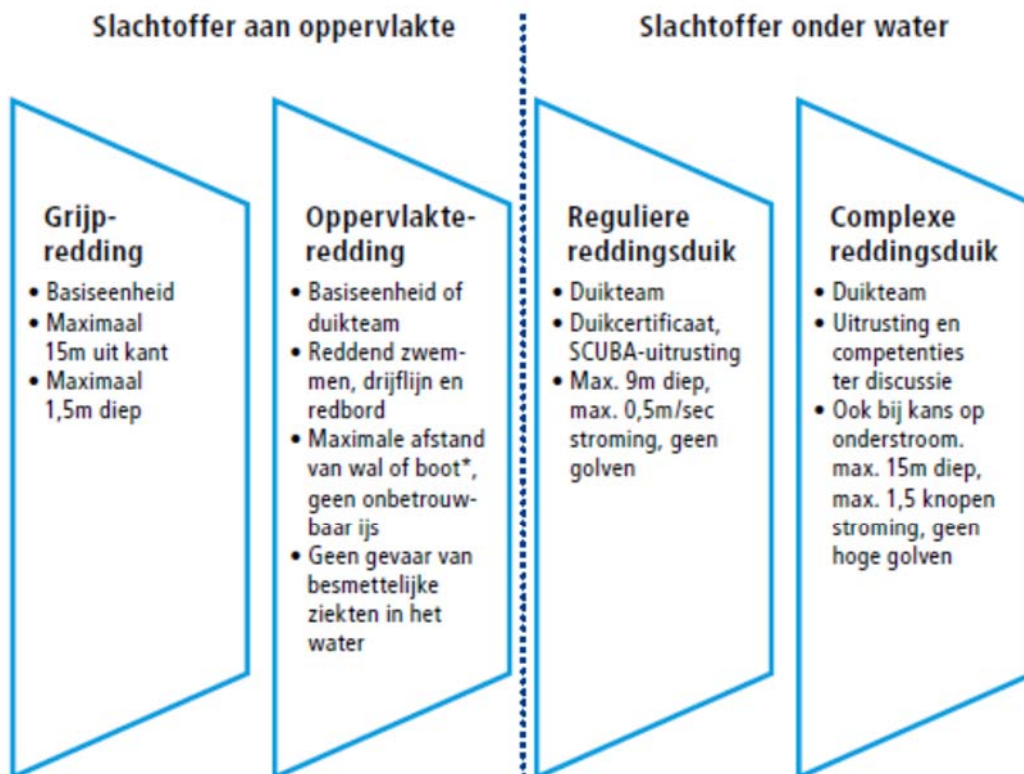
³ Art. 3.2.1 Besluit Veiligheidsregio's

Drietrapsraket

In de landelijke visie Waterongevallenbeheersing Brandweer wordt uitgegaan van een drietrapsraket waarbij de lokale basiseenheid (grijpredding) wordt opgevolgd door een ORT en een duikteam. Een ORT moet – volgens deze visie - te allen tijde worden opgevolgd door een duikteam. Mocht een slachtoffer zich onder water bevinden is het een taak voor het duikteam. Het ORT kan vervolgens ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor het duikteam. Een ORT kan om deze reden ook niet gezien worden als volledige vervanging van een duikteam(s).

Risicobeheersing

Het voeren van actief risicobeleid vermindert het bestaan van 'natte' risico's. De brandweer kan hierbij optreden als adviseur van een breed netwerk van relevante partners en organisaties. De brandweer kan, op basis van een waternisicoprofiel, een adviesrol vervullen. Onderwerpen als risico-beperkende maatregelen, toegankelijkheid van wateren voor hulpdiensten, zelfredzaamheid en omstandershulp kunnen gezamenlijk worden opgepakt en georganiseerd.

3 Huidige organisatie Groningen

Grijpredding

Een grijpredding wordt in principe uitgevoerd door elke tankautospuutbezetting (basisbrandweezorg). Het gaat om de redding van een slachtoffer in water dat minder dan 1,5 meter diep is en waarbij het slachtoffer zich maximaal 15 meter uit de kant bevindt. De slachtoffers kunnen in principe zonder specialistische uitrusting of team gered worden. Bij grijpredding wordt vaak gebruik gemaakt van hulpmiddelen zoals een droogpak en redvesten. Ten aanzien van grijpredding is er geen eenduidige werkwijze en materiaal keuze vastgesteld. Lokale korpsen geven hier op dit moment zelf invulling aan waardoor er verschillende werkwijzen worden gehanteerd.

Oppervlakteredding

In de huidige organisatie wordt oppervlakteredding alleen uitgevoerd door de duikteams van Groningen en Delfzijl. Zij hebben de beschikking over oppervlakteredding materiaal.

Duiken

Binnen Veiligheidsregio Groningen zijn er twee brandweerposten met een duikteam, namelijk Groningen (Sontweg) en Delfzijl. Er is een overeenkomst afgesloten met Veiligheidsregio Drenthe dat het duikteam van Brandweer Emmen het zuidelijk deel van het verzorgingsgebied op zich neemt. De post Delfzijl met vrijwillig brandweerpersoneel geeft uitvoering aan de specialismen ongevallenbestrijding gevaarlijke stoffen, technische hulpverlening en duiken. De afgelopen jaren heeft Delfzijl tijdens de vakantieperiodes niet altijd een duikteam kunnen leveren in verband met de beschikbaarheid van het personeel. In Groningen wordt gebruik gemaakt van beroepspersoneel. Ook hier worden meerdere specialismen uitgevoerd. Groningen kent geen problemen ten aanzien van de beschikbaarheid. De duikteams worden ingezet ten behoeve van levensreddend handelen bij waterongevallen. Daarnaast kan het duikteam worden ingezet bij het bergen van voertuigen indien er direct gevaar optreedt voor de scheepvaart of onmiddellijke bedreiging van het milieu.

Materieel

De korpsen Groningen en Delfzijl hebben de beschikking over een waterongevallenvaarttuig (WOV). Deze vaartuigen hebben als doel duikteams te ondersteunen bij waterongevallen en zoekacties. Naast de WOV's heeft de regio de beschikking over drie brandweer redvaartuigen (BRV). Deze zijn gestationeerd in Zoutkamp, Hoogezand en Finsterwolde. Bij een waterongeval worden de BRV's op dit moment niet standaard mee gealarmeerd. Op basis van risico inschatting zijn de BRV's gestationeerd bij de posten waar groot water met recreatie in het verzorgingsgebied aanwezig is. Naast de WOV's en BRV's bestaan er ook personeel materieel vaartuigen (PMV). Dit zijn kleine (rubber) bootjes die vaak worden ingezet bij bijvoorbeeld een dier te water.

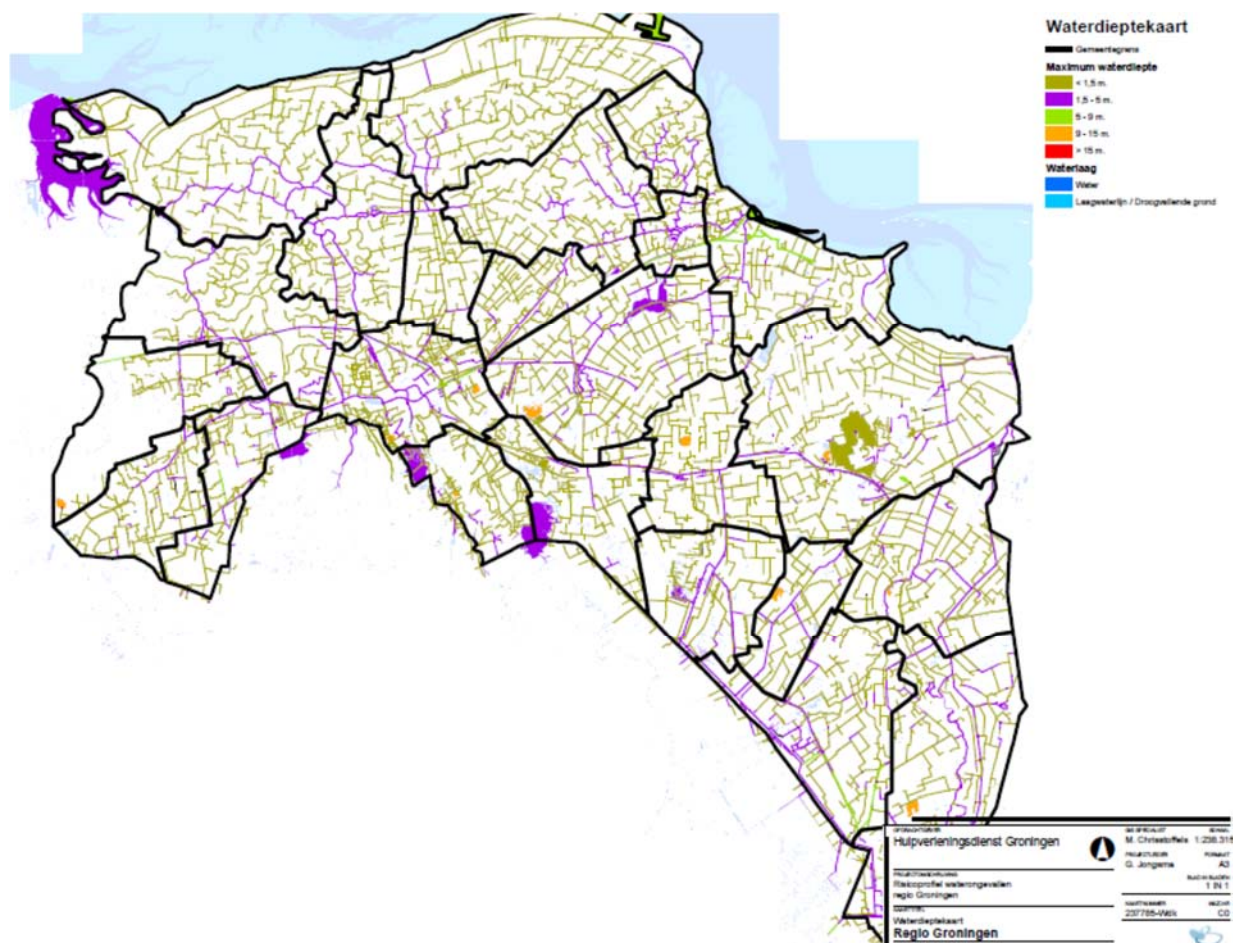

4 Verzorgingsgebied

In 2011 is onderzoek verricht door bureau SAVE naar de waterongevallen en risico's voor waterongevallen binnen de regio Groningen⁴. Hierbij heeft onder andere een analyse plaatsgevonden van de gebiedskenmerken en de historie van waterongevallen.

Gebiedskenmerken

Een groot deel van de waterlopen (45%) in de regio Groningen zijn kleine wateren tot een diepte van 1,5 meter. Daarnaast zijn er waterlopen in de diepteklasse 1,5 tot 5 (42%) en van 5 tot 9 meter (10%). Het gaat dan vooral om een aantal kanalen. Een deel van deze wateren is gelegen langs een weg. Het betreft hier zowel provinciale wegen, maar ook lokale wegen binnen de bebouwde kom (bijvoorbeeld Stadkanaal en Groningen). Een groot deel van de autosnelwegen binnen de regio is gelegen langs (grotendeels ondiep) water. In een aantal gemeenten zijn meren en plassen aanwezig, waar voor een deel ook recreatie plaatsvindt. Een aantal gemeenten (12) in de regio heeft water met een waterdiepte dieper dan 9 meter (met name havens en een aantal plassen/kolken).

⁴ Sinds 2011 hebben er geen grote wijzigingen plaatsgevonden, waardoor het beeld van 2011 nog steeds actueel is.

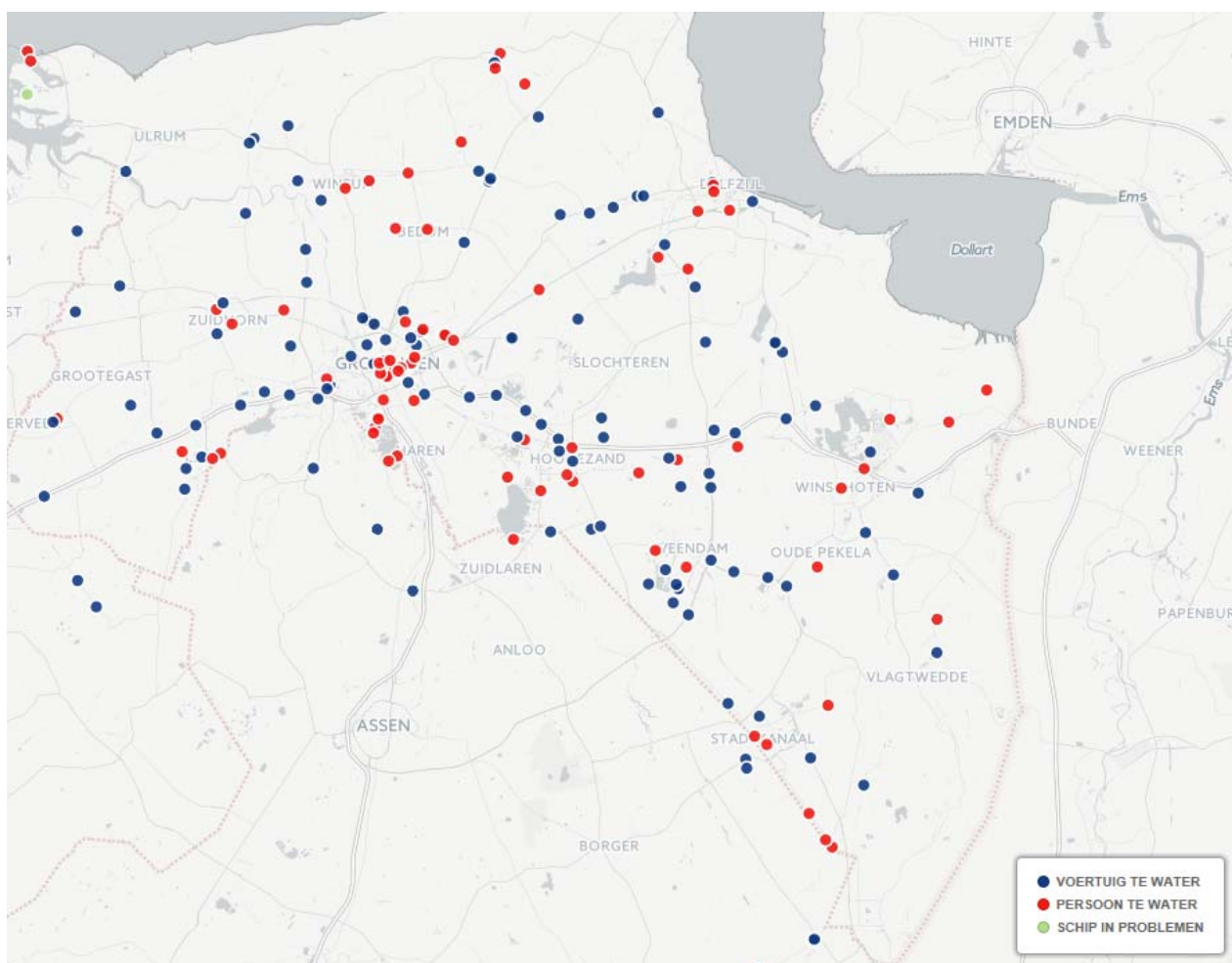
Bovenstaande afbeelding geeft een weergave van de wateren in de regio. Met name de kanalen en de grotere recreatieplassen zijn goed zichtbaar. Van de lokale wegen in de regio ligt 12% nabij water. Bijna 8% van de provinciale wegen zijn gelegen naast water.

Historie alarmeringen

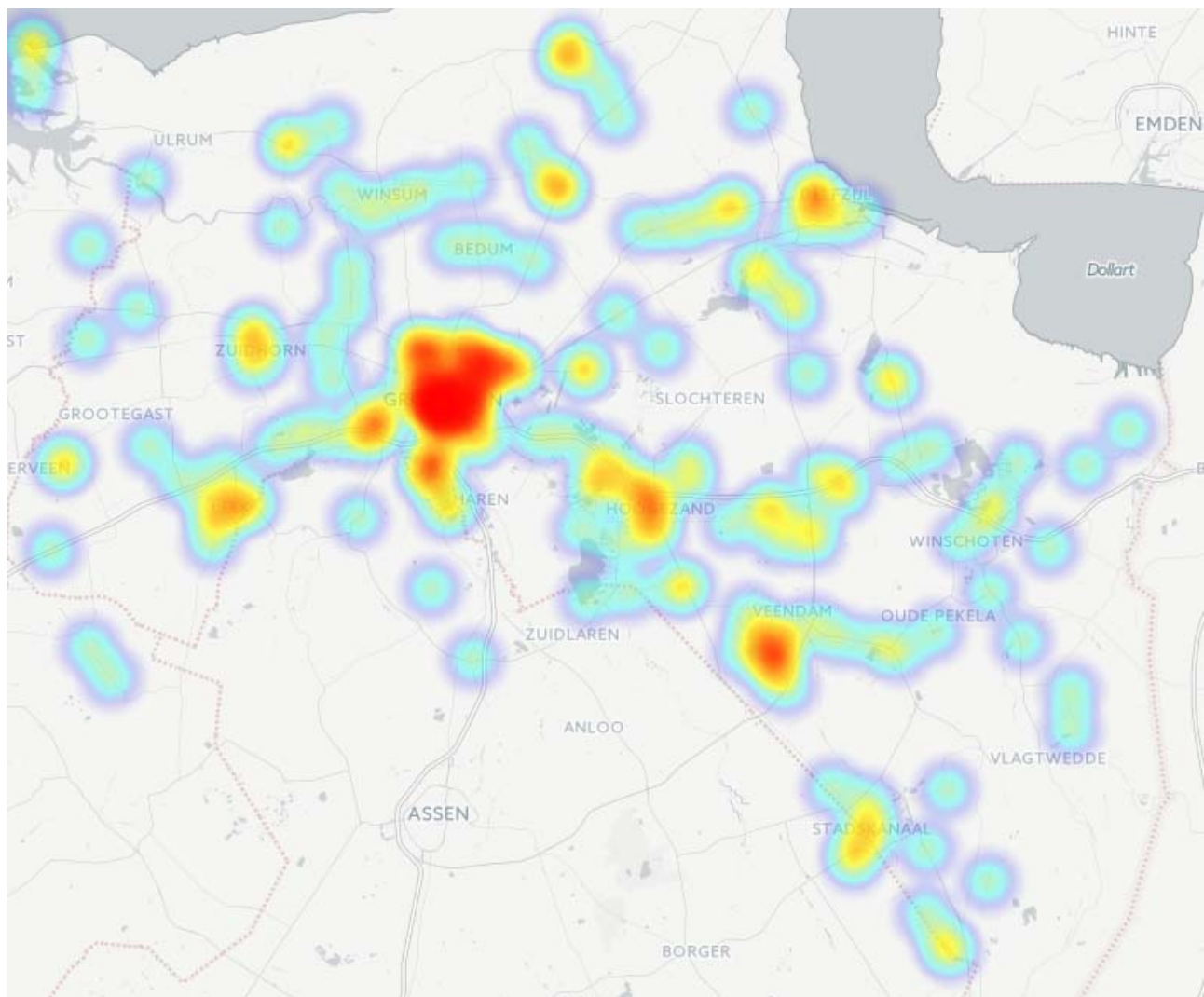
De duikteams zijn gealarmeerd voor uiteenlopende taken zoals persoon te water, voertuig te water en dier te water. Om een goed beeld te krijgen van de intensiteit en spreiding van de waterongevallen in de regio zijn deze in kaart gebracht. Het betreft alarmeringen over de periode 2011 tot en met 2014. Het totaal aantal alarmeringen over deze periode bedraagt 217 met een jaargemiddelde van 54.

Onderstaande cijfers en afbeelding betreffen alleen PRIO 1 meldingen waarbij het duikteam is gealarmeerd. Het betreft meldingen als persoon of voertuig te water.

Jaar	Duikteam Groningen	Duikteam Delfzijl	Duikteam Emmen (zuid oost)	Totaal
2011	40	17	7	64
2012	34	8	2	44
2013	43	16	1	60
2014	37	12	0	49

Afbeelding: individuele alarmeringen waterongevallen 2011 t/m 2014

Afbeelding: 'Heatmap' alarmeringen waterongevallen 2011 t/m 2014

De cijfers van de afgelopen jaren geven een vergelijkbaar beeld met de onderzoeksresultaten van het onderzoek van SAVE. Hierin is onder andere geconcludeerd dat voor het overgrote deel van de alarmeringen het duikteam van Groningen is gealarmeerd. Het aantal alarmeringen in de stad Groningen is ten opzichte van de regio hoog. Oorzaken hiervan zijn de bevolkingsdichtheid en de aanwezige watergangen. De daadwerkelijke inzet van duikteam Emmen is de afgelopen jaren beperkt geweest.

In de periode 2011 t/m 2014 hebben er 13 reddingen plaatsgevonden. Van de onderstaande cijfers is niet duidelijk of grijppreeding heeft plaatsgevonden door de bemanning van de tankautospuut of door het duikteam.

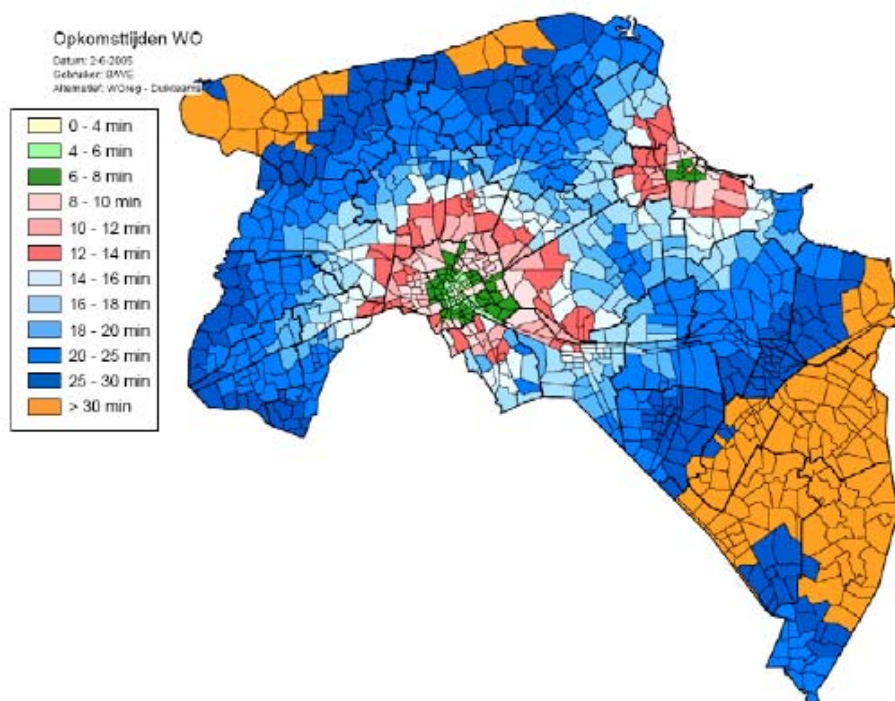
Duikteam / Lokale TS	Grijppreeding	Oppervlakteredding	Duiken
Groningen	5	2	3
Delfzijl	3	0	0
Emmen	0	0	0

Bovenstaande cijfers geven het aantal reddingen weer van de afgelopen jaren. Reddingen uitgevoerd door bijvoorbeeld politie en omstanders zijn niet meegenomen in de tabel. Conform landelijke richtlijn verstaat men onder een redding dat een slachtoffer met pols (levend) wordt overgedragen aan het ambulance personeel. Het merendeel van de alarmeringen vervalt na uitruk aangezien het slachtoffer al buiten levensgevaar verkeerd.

Dekking

De regionale dekking is vastgesteld in het Regionaal Repressief Dekkingsplan (2005). Hierin is vastgelegd dat de opkomsttijd voor waterongevallen in de regio Groningen 30 minuten is. Brandweer Groningen wijkt hierin af van de landelijke richtwaarde van 15 minuten zoals omschreven in de landelijke visie. Deze keuze is gemaakt op basis van een zorgvuldige afweging waarin weegfactoren als risico in het verzorgingsgebied, frequentie van waterongevallen, beschikbare financiële middelen, haalbaarheid in relatie tot de belastbaarheid (van de vrijwilliger) en maatschappelijke acceptatie, een rol hebben gespeeld. Met de komst van de Meldkamer Noord Nederland (MkNN) is een deel van de kop van Drenthe toegevoegd aan het verzorgingsgebied aangezien het duikteam van Groningen daar de snelste zorg kan leveren.

5 Toekomstige organisatie waterongevallenbeheersing

Groningen

Veiligheidsregio Groningen wil aansluiten bij de landelijke visie op het gebied van waterongevallenbeheersing. Dit betekent dat we op basis van de risico's in het verzorgingsgebied invulling geven aan de waterongevallenbeheersing. Hieronder beschrijven we hoe we de landelijke visie 'vertalen' naar de Groningse organisatie. Daarna zijn varianten beschreven op basis van eerder beschreven criteria waarop invulling gegeven kan worden aan de waterongevallen organisatie.

Grijpredding

In de landelijke visie is beschreven dat binnen 18 minuten een basiseenheid ter plaatse dient te zijn om een grijpredding uit te voeren. Lokale korpsen geven op dit moment zelf invulling aan de wijze waarop grijpredding wordt toegepast. Gevolg hiervan is dat er verschillende werkwijze en materialen worden gehanteerd. Een uniforme werkwijze (bijvoorbeeld het aanlijnen van redder) en gebruik van materialen is dan ook wenselijk om regionaal op dezelfde wijze op te kunnen treden.

Oppervlakteredding

Voor oppervlakteredding is in de landelijke visie gesteld dat er specifieke eenheden worden aangewezen om deze taak uit te voeren. Oppervlakteredding kan worden belegd bij een lokale basiseenheid. Zij hebben daar ook speciale voorzieningen voor nodig en een aanvullende opleiding (reddend zwemmen). In onze regio zijn verspreid over het gebied reeds een aantal posten uitgerust met een brandweervaartuig, dit vanwege de risico's (aanwezigheid van groot water) in hun verzorgingsgebied. Deze posten hebben daarmee een geschikte voorziening om de oppervlakte reddingstaak adequaat uit te voeren. Enkel een aantal specifieke voorzieningen dienen aanvullend te worden aangeschaft.

Reddingsduiken

In de landelijke visie Waterongevallenbeheersing Brandweer wordt uitgegaan van een drietrapsraket waarbij de lokale basiseenheid (grijpredding) wordt opgevolgd door een ORT en een duikteam. Uitgangspunt is dat er altijd een duikteam ter beschikking staat om opvolging te geven aan het oppervlaktereddingsteam. Gezien de wateren (met daarbij horende risico's) in het verzorgingsgebied moeten de brandweerdikers zijn opgeleid voor het uitvoeren van een complexe reddingsduik (tot 15 meter diepte).

Samenwerking 3-Noord

Samenwerking met Friesland en Drenthe vindt steeds vaker plaats. Met name op het gebied van vakbekwaamheid van duikers en duikploegleiders worden stappen gezet. Het is onze ambitie om deze samenwerking op een nog breder vlak en intensiever te laten plaatsvinden.

Organisatie risicobeheersing

Risicobeheersing op het gebied van waterongevallen is een taak waar regio breed invulling aan gegeven moet worden. De brandweer wordt door de gemeente betrokken bij vraagstukken op het gebied van ruimtelijke ordening en kan dit aspect meenemen. Daarnaast kunnen er regionaal een aantal

(bewustwordings-) initiatieven worden opgepakt gericht op gebieden met relatief grote waterrisico's. Dit in samenwerking met verschillende relevante partners en organisaties.

5.1 Variant 1 (1 Duikteam 3 Oppervlaktereddingsteams)

Grijpredding

De meeste waterlopen in de regio Groningen zijn kleine wateren tot een diepte van 1,5 meter. Grijpredding kan worden toegepast in ruim 45% van de watergangen van het verzorgingsgebied. Alle tankautospuiten moeten worden voorzien van standaard bekapping voor het uitvoeren van grijpreddingen. Het betreft onder andere een droogpak met redvesten en werklijnen. De kosten hiervan kunnen binnen het bestaande budget worden opgevangen. Daarnaast worden werkwijze en procedures met betrekking tot grijpredding uniform ingevuld. Op dit moment worden door de posten verschillende materialen en werkwijzen toegepast.

Oppervlakteredding

In het noordwestelijk deel en het zuidoostelijke deel van de regio is de opkomsttijd voor de duikende korpsen hoog. In sommige gevallen is de opkomsttijd hier langer dan 30 minuten. Naast de lange opkomsttijd kenmerkt het gebied zich ook door grotere wateren met recreatie (zie hoofdstuk 4). Om snellere zorg te kunnen verlenen bij waterongevallen kan in deze gebieden een oppervlaktereddingsteam worden gestationeerd.

Een aantal posten (Zoutkamp, Groningen, Hoogezand, Finsterwolde en Delfzijl) hebben gezien hun waterrisico's in het verzorgingsgebied al een vaartuig en zijn bekend met het afhandelen van incidenten op het water. De oppervlaktereddingstaak zal in deze variant belegd kunnen worden bij posten die al beschikking hebben over een brandweerredvaartuig of waterongevallenvaartuig. Kijkend naar de dekking van het duikteam van Groningen bij het optreden bij waterongevallen kunnen posten Zoutkamp, Delfzijl en Finsterwolde hier invulling aan geven⁵.

De post Delfzijl zal in dit geval stoppen met de duiktaak en daar een oppervlaktereddingsteam voor in plaats krijgen.

Het korps Delfzijl heeft de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan ten aanzien van waterongevallen. Gezien hun expertise op dit vlak kunnen zij mogelijk fungeren als opleider oppervlakteredding en hun kennis delen omtrent het optreden bij waterongevallen in samenwerking met het duikteam.

Reddingsduiken

In deze variant wordt gekozen om verder te gaan met één duikteam en drie oppervlaktereddingsteams. De keuze voor het post Groningen is bepaald gezien het risicobeeld binnen de stad Groningen (bevolkingsdichtheid en aanwezigheid watergangen), de centrale ligging in de regio, het aantal alarmeringen (zie hoofdstuk 4) en de uitruksnelheid van het duikteam. De waterongevallen in het verzorgingsgebied van het duikteam Delfzijl worden in deze variant in eerste lijn opgevangen door het oppervlaktereddingsteam, opgevolgd door het duikteam van Groningen.

⁵ Hoogezand zal in deze uitwerking geen ORT krijgen omdat het duikteam van Groningen binnen redelijke tijd ter plaatse kan zijn.

Voor het verder opschalen ten behoeve van bijstand bij waterongevallen is de dichtstbijzijnde post met een duikteam Assen of Emmen. De werkdruk voor de post Groningen zal in deze variant hoger zijn. De post reageert op alle prio 1 waterongevallen binnen de gehele veiligheidsregio (met uitzondering van het gebied waarop duikteam Emmen uitrukt), en dient ook als opvolging voor de posten met een oppervlaktereddingstaak.

Voordelen	Nadelen
Snellere zorg bij waterongevallen door toevoegen oppervlaktereddingsteams.	Opkomsttijd waarbinnen duikteam ter plaatse is neemt in een deel van de regio toe
Oppervlaktereddingsteam kan ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor het duikteam	Dichtbij zijnde duikteam t.b.v. bijstand is Emmen of Assen
Oefenbelasting voor de vrijwilligers in het korps Delfzijl zal verminderen.	

De post Delfzijl zal in deze variant stoppen met de duiktaak en daar een oppervlaktereddingsteam voor in de plaats krijgen. De verplichte oefenbelasting voor het duikend personeel in Delfzijl zal dan komen te vervallen.

Naast de post Delfzijl wordt er op meerdere plaatsen een oppervlaktereddingsteam gestationeerd. Voordelen van het positioneren van zulke teams is dat er snellere zorg wordt verleend bij waterongevallen met name in de gebieden waar de opkomsttijd voor het duikteam van Groningen hoog is (> 30 minuten). Daarnaast biedt oppervlakteredding deze korpsen meer handelingsperspectief bij een waterongeval dan bij grijpredding. Oppervlaktereddingsteams kunnen tevens het duikteam ondersteunen tijdens een duikinzet.

Lokale posten zijn beter uitgerust om grijpredding toe te passen die opgevolgd worden door een oppervlaktereddingsteam en duikteam. Consequentie van deze variant is de geringe stijging van het aantal alarmeringen en inzetten die ontstaat voor het duikteam van Groningen dat uitrukt naar alle prio 1 waterongevallen in de regio. Dit resulteert in een hogere opkomsttijd voor het ter plaatse komen van een duikteam in een deel van de regio. Tevens zal in geval van bijstand een beroep moeten worden gedaan op duikteams uit Drenthe of Friesland met een langere opkomsttijd. In geval van een noodprocedure of middel waterongeval zal een tweede duikteam uit de buurregio's worden gealarmeerd.

5.2 Variant 2 (2 Duikteams 2 Oppervlaktereddingsteams)

Grijpredding

Door de hele regio Groningen zijn kleine wateren aanwezig tot een diepte van 1,5 meter. Grijpredding kan worden toegepast in ruim 45% van de watergangen van het verzorgingsgebied. Alle tankautosputten moeten worden voorzien van standaard bekapping voor het uitvoeren van grijpreddingen. Het betreft onder andere een droogpak met redvesten en werklijnen. Daarnaast worden werkwijze en procedures met betrekking tot grijpredding uniform ingevuld.

Oppervlakteredding

In het noordwestelijk deel en het zuidoostelijke deel van de regio is de opkomsttijd voor de duikende korpsen hoog. De opkomsttijd betreft hier in sommige gevallen meer dan 30 minuten. Hoofdstuk 4 geeft

een weergave van het verzorgingsgebied en de opkomsttijd van de duikteams. Het verzorgingsgebied kenmerkt zich door aantal grote wateren met recreatie en kanalen gelegen langs wegen.

Om toch adequate snelle zorg te verlenen bij waterongevallen in gebieden waarbij de opkomsttijd van de duikteams hoog is (> 30 minuten) worden oppervlaktereddingsteams gestationeerd.

Voorkeur gaat uit naar posten welke al voorzien zijn van een brandweervaartuig aangezien dit een geschikte voorziening is om de oppervlaktereddingstaak op uit te voeren. Naast het verlenen van snellere hulp bij waterongevallen kunnen de oppervlaktereddingsteams de duikers ondersteunen bij hun werkzaamheden.

Gezien de opkomsttijden en waterrisico's kunnen oppervlaktereddingsteams gestationeerd worden bij korpsen Zoutkamp en Finsterwolde. Deze posten zijn al reeds voorzien van een brandweeredvaartuig gezien de aanwezigheid van groot water in hun verzorgingsgebied. Naast een betere dekking ten aanzien van waterongevallen beschikken deze posten over gebiedskennis en hebben zij ervaring met incidenten op het water.

Reddingsduiken

In deze variant blijven de posten Groningen en Delfzijl uitvoering geven aan de duiktaak in de Veiligheidsregio. Gezien de uitrukgegevens van de afgelopen jaren vinden de meesten waterongevallen plaats rond en in het centrum van Groningen. In het meest zuidoostelijke deel van Groningen vervult duikteam Emmen de duiktaak.

Bij het behouden van beide duikteams zullen de alarmeringen (werkdruk) worden verdeeld over beide duikteams. Daarnaast is bijstand ingeval van een noodprocedure of opschaling sneller ter plaatse.

De oppervlaktereddingsteams zijn een goede aanvulling op de duikteams in de regio. Oppervlaktereddingsteams die eerder te plaatse zijn, kunnen een redding uitvoeren of kunnen de duiklocatie voorbereiden voor het duikteam.

Voordelen	Nadelen
Sneller een duikteam ter plaatse (ook in geval van bijstand)	Hogere kosten waterongevallenbeheersing
Snellere zorg bij waterongevallen door toevoegen oppervlaktereddingsteams.	Hoge (oefen) belasting voor vrijwilligers post Delfzijl
Oppervlakteredding kan ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor duikteams	

In beiden varianten zijn de lokale posten beter uitgerust om grijpredding toe te passen die opgevolgd wordt door een oppervlaktereddingsteam en een duikteam. Met de komst van oppervlaktereddingsteams wordt sneller zorg verleend bij waterongevallen in de gebieden waar de opkomsttijd voor het duikteam hoog ligt (> 30 minuten). Daarnaast bieden de oppervlaktereddingsteams een goede ondersteuning voor de duikteams.

Met het behouden van beide duikteams zal er sneller een duikteam ter plaatse zijn (met name in oostelijk deel van Groningen. In geval van bijstand (noodprocedure, middel WO) kan in deze variant een beroep worden gedaan op duikteam Delfzijl. Deze zal met name in het noordelijk en oostelijk deel van het verzorgingsgebied sneller ter plaatse zijn dan duikteams uit de buurregio's. Bij het behouden van beiden duikteams in de regio zal de belasting (inzetten) worden verdeeld over de twee duikteams.

Het versterken van de waterongevallenorganisatie door middel van het sterker organiseren van grijpredding en installeren van oppervlaktereddingsteams resulteert in geringe hogere kosten (zie financiële paragraaf) ten opzichte van de huidige organisatie. Tot slot is het specialisme duiken een veeleisend specialisme met een zware oefenbelasting. De oefenbelasting zal op korte termijn verder worden verzwakt als gevolg van de stelselwijziging welke door het ministerie van SZW wordt doorgevoerd. Met name voor vrijwillige duikkorpsen zal het steeds moeilijker worden blijvend aan de vakbekwaamheids- en inzetbaarheidscondities te voldoen. Vanuit het land zijn er signalen afgegeven dat het verzwaken van de norm voor een aantal duikteams niet haalbaar is. Ook het werven van nieuwe geschikte brandweerduikers is in het verleden lastig gebleken waardoor het lastig is een gewenste ploegsterkte in de benen te houden.

5.3 Andere varianten duikteams

De hierboven beschreven varianten sluiten aan op de landelijke visie waterongevallenbeheersing en passen binnen de mogelijkheden waarop de waterongevallenbeheersing in de regio Groningen kan worden vormgegeven. Andere varianten uiten zich met name in het aantal duikteams. Hieronder worden deze varianten toegelicht met daarbij een toelichting met betrekking tot de haalbaarheid.

Meerdere duikteams positioneren

Een overweging kan zijn om meerdere (meer dan twee) duikteams in de regio te positioneren. Aan de hand van het Regionaal Repressief Dekkingsplan is in 2005 de bestuurlijke keuze gemaakt om op basis van de risico's in het verzorgingsgebied en de frequentie van waterongevallen het specialisme uit te voeren met twee duikteams met een opkomsttijd van maximaal 30 minuten. Oppervlakteredding was toen nog geen werkwijze welke werd toegepast door de brandweer. Bij deze keuze was de oefenbelasting dat het specialisme duiken met zich mee brengt een belangrijke overweging. Zoals al eerder beschreven in het hoofdstuk landelijke ontwikkelingen is de oefenbelasting binnen het specialisme zwaar, met name door de komst van het nieuwe certificeringstelsel zal deze oefenbelasting alleen maar zwaarder worden. Het in standhouden van een duikteam zal resulteren in een zware belasting. Naast de oefenbelasting zullen tevens de kosten ten behoeve van de waterongevallenbeheersing hoger uitvallen.

Stoppen met duiktaak

Een andere overweging kan zijn om volledig te stoppen met de duiktaak in de hele regio. Gezien het risicobeeld, de maatschappelijke verantwoordelijkheid en impact (slachtoffers onder water, onmacht bij brandweerlieden en onbegrip bij burgers) is het uitvoeren van de duiktaak dringend gewenst. Uitgangspunt is dat er altijd handelingsperspectief moet zijn bij waterongevallen. Het volledig stoppen met de duiktaak past daar niet bij. Bij de uitvoering van de drietrapsraket dient er altijd een duikteam te zijn om navolging te geven aan het oppervlaktereddingsteam. Zonder deze back-up is de morele druk op de basiseenheid, om het slachtoffer welke zich onder water bevindt na te duiken, bijzonder groot. Buurregio's met een duikteam kunnen de duiktaak gezien de afstand niet op effectieve wijze invullen.

6 Financieel overzicht

De omschreven varianten hebben als doel de waterongevallenbeheersing binnen de regio effectiever en robuuster vorm te geven aan de hand van de landelijke visie waterongevallenbeheersing. Op basis van de argumentatie van de varianten kunnen de kosten van de nieuwe organisatie bepaald worden:

Kosten	Huidige situatie	Variant 1: 1 duikteam 3 ORT	Variant 2: 2 duikteam 2 ORT
Structurele kosten grijpredding	Niet inzichtelijk	€ 864 x 40 = € 34.560 (kan worden opgevangen binnen bestaand budget)	€ 864 x 40 = € 34.560 (kan worden opgevangen binnen bestaand budget)
Structurele kosten Oppervlakteredding	NVT	€ 8.760 (3 ORT)	€ 5.840 (2 ORT)
Structurele kosten duikteam(s)	€ 176.200	€ 132.200	€ 176.200

De structurele kosten van grijpredding en oppervlakteredding zijn gemaakt op basis van een kostenberekening van VR Fryslân.

7 Advies

Op grond van de risicoanalyse van het verzorgingsgebied, de analyse van het aantal, de soort en de plaats van waterongevallen en het optreden van de brandweer, de wens om aansluiting te zoeken bij de landelijke visie en vanuit de naderende aanscherping van regelgeving in het specialisme duiken is het advies in te stemmen met variant 1:

- Versterken van de grijpreddingstaak door alle basiseenheden
- Oppervlakteredding vanuit een drietal posten, te weten Delfzijl, Finsterwolde en Zoutkamp
- Duiktaak uitvoeren door post Groningen Sontweg (en Emmen voor het zuidoostelijk deel van de regio)
- Inzetten op concretere risicobeheersing

8 Implementatie

Wanneer voor een variant is gekozen vormt deze keuze de basis voor de nieuw in te richten organisatie. Onderdeel van de nadere uitwerking van het implementatieproces is:

- Organisatie van waterongevallenbeheersing
- Inventariseren van aanwezig materiaal
- Actualiseren van bestaand beleid (werkinstructie, RI&E etc.)
- Het maken van procedures / werkafspraken (MKNN)
- Opleiden, trainen, oefenen
- Communicatie

‘Bestuurlijk afwegingskader brandweerdruken’.

Inleiding

De duiktaak van de brandweer staat de afgelopen jaren volop in de aandacht, van zowel het brandweerveld zelf als van de verantwoordelijke bestuurders, het rijk en toezichthoudende instanties. De aanleiding hiervoor is helaas geen positieve, maar is gelegen in diverse ongevallen die zich tijdens het brandweerdijken hebben voorgedaan, in sommige gevallen met dodelijke afloop.

Onderzoeken van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV), de Arbeidsinspectie en de Onderzoeksraad voor de Veiligheid hebben aangetoond dat er veel verbeteringen noodzakelijk zijn, zodat de brandweer haar duiktaak op een professionele en veilige manier kan uitvoeren. Naar aanleiding van een systeembeschuwing, uitgevoerd door de IOOV en de NVBR is een set van verbetermaatregelen ontwikkeld, die bij de duikteams van de brandweer moeten worden doorgevoerd¹.

De Raad van Regionaal Commandanten heeft in september 2010 de 'Visie op Waterongevallenbeheersing' vastgesteld. In deze visie wordt beschreven hoe het brandweerveld op een professionele, rationele en verantwoorde wijze invulling kan geven aan de beheersing van waterongevallen. Brandweerdijken is onderdeel van waterongevallenbeheersing en is als één van de taken in deze visie uitgewerkt. In het verlengde van de 'Brandweer over morgen' wordt ook bij de beheersing van waterongevallen uitgegaan van risicodifferentiatie. Dit betekent dat de optimale organisatie van taken op het gebied van de beheersing van waterongevallen, afhankelijk is van de waterrisico's die zich in een bepaald gebied voordoen. Naar verwachting komt in het voorjaar van 2011 de landelijke waterrisicokaart gereed en zal ter beschikking worden gesteld aan het veld.

In de 'Visie op Waterongevallenbeheersing' wordt geconstateerd dat deugdelijk feitenmateriaal ontbreekt, om op een verantwoorde manier (bestuurlijke) keuzes te maken over de invulling van de taken met betrekking tot beheersing van waterongevallen. Het is nodig om over een gedurende periode feitenmateriaal te verzamelen, over de wijze waarop de brandweerinzet bij deze taak het beste kan plaatsvinden. Er is verder behoefte aan een goede validatie van gegevens, voordat definitieve besluiten worden genomen over de invulling van deze brandweertaak. De werkgeversverantwoordelijkheden moeten hierbij goed in beeld worden gebracht. Voor de periode die hiervoor nodig is (twee jaar), is een marsroute uitgezet².

De notitie heeft de steun van de Bestuurscommissie Brandweer van het Veiligheidsberaad. Tegelijkertijd is geconstateerd dat er ook op dit moment al wordt gediscussieerd over 'nut en noodzaak' van de brandweer duiktaak. De indruk bestaat dat als gemeenten en veiligheidsregio's de lijn van de 'marsroute' volgen, er in de komende twee jaar geen definitieve besluiten kunnen worden genomen over het brandweerdijken. Er is echter geen sprake van een moratorium. Ter illustratie: er is in de afgelopen vijf jaar al sprake van een teruggang in het aantal duikteams van 120 naar 91.

¹ Uit opgave van de NVBR blijkt dat de invoering van de urgente maatregelen (zoals geformuleerd in de systeembeschuwing van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en de NVBR) bijna in alle korpsen en op landelijk niveau is afgerond.

² De 'marsroute' is inmiddels in volle gang. Zo vindt er sinds augustus 2010 een registratie plaats van geslaagde reddingsacties door de brandweer. Zodoende zijn de eerste cijfers beschikbaar over reddingen die onder andere door duikteams zijn verricht. Naar verwachting komt april 2011 de landelijke waterrisicokaart gereed en zal ter beschikking worden gesteld aan het veld.

Het is een gezamenlijke taak van het bestuur en het management van de brandweer om op een professionele en veilige manier invulling te geven aan de duiktaak van de brandweer. Logischerwijze zitten er nuanceverschillen tussen de manier waarop het bestuur zich voor vragen en afwegingen gesteld ziet en de manier waarop dit voor het management van de brandweer geldt. Het Veiligheidsberaad en de VNG zijn van mening dat zij het initiatief voor een bestuurlijk afwegingskader dienen te nemen. Daarbij wordt rekening gehouden met de managementvisie en organisatie van de brandweer.

Er doet zich een zekere spanning voor met de 'Visie op Waterongevallenbeheersing' van de RRC, waarin wordt aangedrongen op een 'marsroute' van twee jaar, voordat definitieve besluiten kunnen worden genomen over het brandweerdruken, door de daarvoor verantwoordelijke bestuurders. De discussie over nut en noodzaak wordt immers nu al volop gevoerd. Op de één of andere manier zal er een tussenafweging moeten worden gemaakt, waarbij recht wordt gedaan aan zowel de behoefte aan snelheid en zorgvuldigheid. Bovendien geldt dat los van de discussie over nut en noodzaak, het van belang is dat het personeel van de brandweer ook op dit moment al op een veilige manier kan werken. Gemeenten en veiligheidsregio's hebben als werkgever immers de bestuurlijke verantwoordelijkheid om invulling te geven aan de zorgplicht voor de arbeidsveiligheid van haar personeel. Omdat de brandweer nu al bezig is de verbetermaatregelen in te voeren, is hier geen vertraging te verwachten door de 'marsroute', waarin het verzamelen van gevalideerde gegevens centraal staat.

Deze notitie beschrijft een 'Bestuurlijk Afwegingskader Brandweerdruken'. Het geeft een overzicht van de bestuurlijk vraagstukken die zich voordoen bij de afweging of en op welke manier gemeenten en veiligheidsregio's invulling zouden moeten geven aan de duiktaak bij de brandweer. Benadrukt moet worden dat elke verantwoordelijke gemeente, al dan niet in het regiobestuur van de veiligheidsregio, haar eigen afwegingen hierin moet maken. Er is geen generieke afweging te maken of de brandweer in Nederland al dan niet zou moeten duiken. Wel geldt in het algemeen: "Als je het doet, dan moet het ook goed".

In hoofdstuk 1: "Waarom brandweerdruken?" wordt beschreven waarom er wordt gedoken en op welke manier dat in principe zou moeten worden ingericht.

In hoofdstuk 2: "Foto van nu" wordt ingegaan op de gegevens die van belang zijn om te verzamelen, zodat er een goed beeld ontstaat hoe de duiktaak wordt ingevuld in de gemeente of veiligheidsregio. Dit geeft een beeld van inzet en resultaat, wat nodig is om een goede afweging te maken van nut en noodzaak van het brandweerdruken.

Hoofdstuk 3: "Oplossing voor welk probleem?" beschrijft de bestuurlijk vragen die moeten worden gesteld om een goede bestuurlijke afweging mogelijk te maken.

In hoofdstuk 4: 'Organiseren van de afweging' wordt een aantal aanbevelingen gedaan, over hoe de bestuurlijke afweging zou moeten worden georganiseerd. De gemeenten en veiligheidsregio's moeten zelf aan de slag om de gegevens te verzamelen en de vragen te beantwoorden, die voor een goede bestuurlijke afweging noodzakelijk zijn.

Bij de NVBR loopt momenteel een project, dat zich richt op het verbeteren van de veiligheid bij de beheersing van waterongevallen bij de brandweer. Hiermee wordt ondermeer invulling gegeven aan de genoemde 'marsroute'. In de bijlage wordt een overzicht gegeven van de activiteiten, waarvan een deel inmiddels is afgerond.

Hoofdstuk 1. “Waarom brandweerdrukken?”

Het is een gegeven dat er in Nederland volop duikteams bij de brandweer actief zijn. Deze duikteams worden ingezet voor meerdere taken, waarbij het zoeken naar en het redden van te water geraakte personen uiteraard de meest prominente is. Duikteams worden echter ook ingezet om ongelukken te voorkomen (bijvoorbeeld bij evenementen), om snel in te kunnen grijpen als er iets fout gaat (bijvoorbeeld bij recreatie op het water) en het bergen van slachtoffers van verkeersongevallen, waarbij een voertuig te water is geraakt.

Door de vele plaatsen en momenten waarop duikteams actief zijn, is er een vanzelfsprekendheid ontstaan dat de brandweer deze taak uitvoert. Deze vanzelfsprekendheid leidt weer tot de maatschappelijke verwachting dat de brandweer deze taak ook uitvoert en in actie komt, zodra er zich een ‘waterongeval’ voordoet. De vanzelfsprekendheid van het brandweerdrukken is de laatste jaren minder groot aan het worden, door ongevallen met brandweerdrukken, kritische beoordelingen over het brandweerdrukken door toezichthoudende instanties en de kosten die aan de duiktaak zijn verbonden. Onderstaand wordt een indicatie gegeven van de vragen die de context bepalen van het brandweerdrukken.

Is het eigenlijk wettelijk verplicht om te drukken?

Hoe vanzelfsprekend het drukken mag lijken, het is geen wettelijke verplichting³. De brandweer heeft op grond van de zorgplicht van de gemeente de taak om het leven van mens en dier te beschermen, ook op en in het water. Hoe die taak wordt ingericht, is een bestuurlijke en organisatorische keuze. Drukken is één van de manieren waarop ongevallen op en in het water kunnen worden beheerst. Op basis van het risicoprofiel van een gemeente of regio moet worden bepaald of brandweerdrukken een noodzakelijke en geschikte vorm is om waterongevallen te beheersen.

Aan welke eisen moeten een duikteam voldoen?

Het duikpersoneel van de brandweer moet voldoen aan functie-eisen die zijn neergelegd in het Besluit personeel veiligheidsregio's. Afgeleid van die functie-eisen moet het personeel op de juiste wijze opgeleid zijn en worden er eisen gesteld aan de examens die zij moeten afleggen. Wetgeving op het gebied van arbeidsveiligheid stelt verder eisen aan zaken als materieel dat dient te worden gebruikt en de mate van oefening en training die noodzakelijk is.

Is drukken de aangewezen manier om te water geraakte personen te redden?

Drukken is ‘een’ manier om te water geraakte personen te redden, of algemener, om ongevallen op en in het water te beheersen. Binnen een bepaalde afstand vanuit de waterkant kan bijvoorbeeld ook een grijpredding worden uitgevoerd (maximaal 15 meter uit de kant, tot maximaal 1,5 meter diepte). Het uitvoeren van een oppervlaktereddingen kan met speciale middelen en getraind personeel, vanaf de waterkant of vanuit een vaartuig. Als een te water geraakte persoon zich onder water of op een vanaf de waterkant onbereikbare locatie bevindt, blijft het drukken over als de (noodzakelijke) manier om de te water geraakte persoon te bereiken en mogelijk te redden.

³ De RRC heeft zich er over uitgesproken dat zij zich vanuit maatschappelijk en wettelijk perspectief blijvend verantwoordelijk acht voor de uitvoering van ‘natte’ reddings- en hulpverleningstaken.

Wat is het resultaat van brandweerdrukken?

Het resultaat van het brandweerdrukken bestaat uit verschillende componenten. Het ligt het meest voor de hand om te kijken naar het aantal geredde personen, waar het gaat om gevallen waar een grijpredding, oppervlakteredding of redding vanuit een vaartuig geen soelaas biedt. Hoewel gevalideerde gegevens hierover ontbreken, is het aantal te water geraakte personen dat wordt gered waarschijnlijk gering. Over het algemeen ligt het slachtoffer lang in het water en moet eerst naar de exacte locatie worden gezocht waar het slachtoffer zich bevindt. In het overgrote deel van de gevallen is er sprake van berging van een slachtoffer⁴. Deze inschatting is uiteraard subjectief en afhankelijk van de opvatting wat de redding van een mensenleven zou mogen kosten.

Een andere component van het resultaat van brandweerdrukken is dat het bijdraagt aan het veiligheidsgevoel van burgers. Hoewel dit een 'zachte factor' lijkt, is het veiligheidsgevoel belangrijk voor de burger die zich in een waterrijke omgeving bevindt en de overheid die de zorg heeft voor de veiligheid van die burger. Het resultaat van het beschikbaar hebben van een duikteam geeft dus invulling aan een maatschappelijke behoefte en verwachting. Het 'veiligheidsgevoel' van de burger is (in relatie tot het brandweerdrukken) echter geen doel op zich. De besluitvorming moet er dan ook niet alleen op gericht zijn om dit 'veiligheidsgevoel' te bereiken. Het is vooral van belang dat de overheid duidelijk en eerlijk is naar haar burgers toe, over wat zij aan veiligheid van de overheid mag verwachten.

Als component van het resultaat kan ook genoemd worden dat het bijdraagt aan de veelzijdigheid en slagkracht van de brandweer. Het is onderdeel van het brede pakket aan maatschappelijke taken die de brandweer vervult. Daar komt bij dat de beschikbaarheid van een duikteam ook kan bijdragen aan de veiligheid van het brandweerpersoneel zelf. Dit doet zich bijvoorbeeld voor als een grijpredding of oppervlakteredding niet afdoende is en de hulpverleners geneigd zouden kunnen zijn onverantwoorde risico's te lopen, in een poging de te water geraakte persoon alsnog te redden.

Wat kost het brandweerdrukken?

Brandweerdrukken vraagt specifieke investeringen, omdat er gebruik gemaakt moet worden van specialistisch materieel, er personeel beschikbaar moet zijn met de juiste kwalificaties en er geïnvesteerd moet worden in opleiden, trainen en oefenen. Gemeenten en veiligheidsregio's die de beschikking hebben over één of meer duikteams, zullen zelf in kaart moeten brengen hoe hoog deze kosten zijn.

Het is een bestuurlijke afweging of er in de gemeente of veiligheidsregio wordt gedoken door de brandweer. Ook is het een bestuurlijke afweging om te bepalen hoe de kosten van het drukken zich verhouden tot het resultaat en een oordeel te vormen of het brandweerdrukken de investering waard is. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het bestuur van de gemeente of veiligheidsregio en het management van de brandweer, om hier keuzes in te maken. Van belang is een goede inrichting en organisatie van de duiktaak, zodat het personeel op een veilige manier kan werken.

⁴ Uit statistieken die worden bijgehouden sinds augustus 2010, blijkt dat er in Nederland sindsdien 31 mensen uit het water zijn gered, waarvan 15 door brandweerdrukken. In de andere gevallen werden mensen gered door een grijpredding of oppervlakteredding.

Is de brandweer de aangewezen partij om te duiken?

Hier kan zich een spanning voordoen tussen de visie van het bestuur en het management van de brandweer. Het kan zou bestuurlijk de voorkeur kunnen verdienen om het duiken door een andere (markt)partij te laten doen, vooral als het uitsluitend om het bergen van slachtoffers gaat.

De Raad van Regionaal Commandanten is van mening dat als duiken onderdeel uitmaakt van de beheersing van waterongevallen, dit ook door de brandweer zou moeten gebeuren. Voor de professie is het niet zozeer vraag of de duiktaak van de brandweer wordt voortgezet, maar in welke gevallen en hoe er gedoken zou moeten worden. Zoals gezegd baseert de brandweer dergelijke keuzes op watterisicoprofielen.

Het staat buiten discussie dat de brandweer tot taak heeft ongevallen op en in het water te beheersen. De duiktaak heeft zich ontwikkeld als onderdeel van deze waterongevallenbeheersing. Daarmee is niet gezegd dat het duiken een exclusieve taak is van de brandweer. Bestuurlijk en juridisch gezien moet de afweging mogelijk zijn om een andere partij in te schakelen voor de duiktaak die nu door de brandweer wordt uitgevoerd. Die andere externe partijen kunnen andere organisaties zijn die levensreddend optreden, zoals bijvoorbeeld reddingsbrigades aan de kust en bij zwemwater. Ook kan gedacht worden aan bergingsbedrijven, zeker als het niet zozeer gaat om het redden van personen, maar om het bergen van slachtoffers of te water geraakte voertuigen.

De afweging of de brandweer de aangewezen partij is om te duiken moet lokaal en regionaal worden bepaald, op basis van het regionaal watterisicoprofiel. Centrale vraag daarbij is hoe en door wie de 'natte' reddingstaken het beste kunnen worden uitgevoerd en welke plaats het duiken door de brandweer hier inneemt.

Hoofdstuk 2: “Foto van nu”⁵

In de ‘Visie op Waterongevallenbeheersing’ is in kaart gebracht welke gegevens als input nodig zijn, om een verantwoorde bestuurlijke afweging mogelijk te maken. Dit zijn:

- In kaart brengen van de risico’s van het werkgebied (waterrisicoprofiel)
 - Wat zijn de risicogebieden?
 - Wat zijn de risicogroepen?
 - Wat zijn de maatgevende scenario’s?
- Welke inzetfrequentie en aantallen reddingen kunnen uit registraties worden afgeleid?
- Hoe zijn de ‘natte’ brandweerfuncties nu georganiseerd?
- Welke kosten zijn daaraan verbonden?
- Welke meerkosten vallen te verwachten in het licht van landelijke ontwikkelingen?

Het invullen van deze gegevens levert als het ware een ‘foto’ op van de huidige situatie wat betreft organisatie, kosten en maatschappelijke meerwaarde in een bepaalde gemeente of veiligheidsregio. Het management van de brandweer zal deze gegevens in opdracht van het bestuur moeten leveren en inzichtelijk moeten maken. Een hulpmiddel hierbij kan de landelijke waterrisicokaart zijn, die momenteel in voorbereiding is (verwachte beschikbaarheid voorjaar 2011).

Uit de ‘foto’ zal ook moeten blijken of er op dit moment sprake is van een goed georganiseerd, gekwalificeerd en goed uitgerust duikteam, of dat er sprake is van achterstalligheid, waardoor er de nodige investeringen nodig zijn om het duikteam ‘op niveau’ te krijgen. In principe zijn hier al veel gegevens over beschikbaar door eerdere onderzoeken van de Onderzoeksraad, de Arbeidsinspectie en de Inspectie voor Openbare Orde en Veiligheid. In het kader van het project ‘Verbeteren veiligheid Beheersing waterongevallen Brandweer (BWB) zijn al veel verbetermaatregelen doorgevoerd, zodat hier een actueel beeld van te geven moet zijn.

Wellicht ten overvloede: er is geen generiek/ landelijk beeld te geven van de kosten die gepaard gaan met het in stand en operationeel houden van een duikteam. Dit zal sterk afhangen van lokale en regionale omstandigheden.

⁵ Om aansluiting te houden bij de ‘marsroute’ is deze indeling overgenomen uit de ‘Visie op Waterongevallenbeheersing’.

Hoofdstuk 3: “Oplossing voor welk probleem?”

Strikt juridisch gezien kan het bestuur naar eigen inzicht besluiten om de brandweer te laten duiken of om daar mee te stoppen. Een ingewikkelde afweging van kosten en baten is niet strikt noodzakelijk, het gaat immers om een taak en werkwijze die niet wettelijk verplicht is. In een aantal gevallen zijn duikteams binnen veiligheidsregio's al opgeheven en is voorzien in alternatieven.

Aangezien er vaak sprake is van historisch gegroeide situaties, zullen er bij meerdere partijen verwachtingen zijn ten aanzien van het brandweerdijken, waar het bestuur niet zonder degelijke argumentatie aan voorbij kan gaan. Dit kunnen maatschappelijke verwachtingen zijn, maar ook afkomstig zijn uit de lokale politiek. Uiteraard past het ook niet om een 'koude sanering' door te voeren in de organisatie van de brandweer, die deze brandweertaak in de loop der jaren heeft opgebouwd en met inzet heeft vormgegeven.

Onderstaand wordt een aantal probleemgebieden aangegeven, waarop het bestuur zich zal moeten oriënteren, om zodoende tot een gedegen en verantwoorde afweging te komen.

Organisatorisch:

- In hoeverre is er de beschikking over voldoende gekwalificeerd personeel?
- Is de huidige kwaliteit van het duikteam voldoende?
- Wat is er eventueel nodig om het duikteam 'op niveau' te brengen en te houden?
- Kan het bestuur haar zorgplicht voor de veiligheid van haar werknemers waarmaken?
- Hoe is de veiligheidscultuur binnen de duikteams?

Bedrijfseconomisch:

- Hoe verhouden de kosten zich tot de resultaten? Is er vooral sprake van het bergen van slachtoffers, of worden er ook daadwerkelijk mensen gered?
- Ligt het gezien de resultaten en kosten voor de hand om deze taken zelf te blijven doen, of zou hiervoor ook een specialistisch (bergings)bedrijf ingeschakeld kunnen worden?
- Zijn er gelijkwaardige alternatieven mogelijk, tegen lagere kosten en risico's?
- Is de organisatie van het brandweerdijken bedrijfsmatig te optimaliseren, wellicht door koppeling aan andere specialistische brandweertaken?

Maatschappelijk:

- Wat is het verwachtingspatroon van burgers, bedrijfsleven en (lokale) politiek?
- Komen de maatschappelijke verwachtingen overeen met de daadwerkelijke resultaten?
- Vindt het bestuur dat de investeringen op een verantwoorde manier recht doen aan de maatschappelijke verwachtingen? Is het de investeringen (en risico's) waard om te (blijven) duiken, of zou het bestuur de maatschappelijke verwachtingen moeten 'managen'?

Bestuurlijke verantwoordelijkheid en kerntaken van gemeente en veiligheidsregio:

- Tot hoe ver gaat de verantwoordelijkheid van het bestuur en waar begint die van de burger en het bedrijfsleven zelf?
- Dienen duikteams beschikbaar en inzetbaar te zijn voor andere hulpdiensten, bijvoorbeeld de politie?
- Als er sprake is van een zuivere 'bergingstaak', is dit dan de verantwoordelijkheid van het bestuur of de brandweer?
- Moeten gemeentelijke duikteams beschikbaar en inzetbaar zijn voor incidenten in private, provinciale of Rijkswateren?
- Is het een overheidstaak om de veiligheid tijdens evenementen op het water met een duikteam van de brandweer te garanderen, of komt dit voor rekening van de organisator van het betreffende evenement. Kan hier een verevening van kosten plaatsvinden?

Hoofdstuk 4: “Organiseren van de afweging”.

In voorgaande hoofdstukken zijn de vragen en probleemgebieden benoemd, die voor het bestuur relevant zijn om te beantwoorden en een gedegen afweging mogelijk te maken. Voor het invullen van de gegevens is het bestuur afhankelijk van het management van de brandweer. In het kader van de ‘Visie op Waterongevallenbeheersing’ is een marsroute uitgezet, waarlangs de brandweer aan de slag gaat met het verzamelen en valideren van relevante data. Aanbevolen wordt om gebruik te maken van de gegevens die tijdens deze ‘marsroute’ worden verzameld.

Beschikbare gegevens:

In sommige gevallen zullen gegevens al inzichtelijk zijn en kan het bestuur deze samen met de brandweer in kaart brengen. In dat geval kan het bestuur in principe op korte termijn een bestuurlijke afweging maken. In principe zijn al veel gegevens over beschikbaar door eerdere onderzoeken van de Onderzoeksraad, de Arbeidsinspectie en de Inspectie voor Openbare Orde en Veiligheid. In het kader van het project ‘Verbeteren veiligheid Beheersing waterongevallen Brandweer (BWB)’ zijn al veel verbetermaatregelen doorgevoerd, zodat hier een actueel beeld van te geven is.

In andere gevallen kan het noodzakelijk zijn om op korte termijn een besluit te nemen, zonder dat alle benodigde gegevens aanwezig zijn. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij een reorganisatie of de regionalisering van de brandweer. Ook kan op voorhand duidelijk zijn dat er sprake is van dusdanig grote achterstanden in de kwaliteit van een duikteam (of beschikbaar materieel), dat er onmogelijk voldoende budget vrijgemaakt kan worden om deze achterstanden weg te werken. In dat geval zal niet gewacht kunnen worden op de resultaten uit de ‘marsroute’ en zal een besluit genomen moeten worden op grond van een bestuurlijke en bedrijfsmatige inschatting.

Maatschappelijke betrokkenheid:

De producten die de brandweer levert als het gaat om de beheersing van waterongevallen, zou tegemoet moeten komen aan bestuurlijke en maatschappelijke verwachtingen. In de position paper “Aan het roer van de brandweer”, die in 2008 is vastgesteld door het Veiligheidsberaad, is als één van de bestuurlijke opdrachten geformuleerd dat er *bestuurlijk duidelijkheid moet worden gegeven over wat er van de brandweer mag worden verwacht en wat niet*. Het veiligheidsgevoel van burgers speelt een zekere rol, als het gaat om verwachtingen ten aanzien van de brandweer. Dit past ook bij het uitgangspunt dat er een nieuwe maatschappelijke invulling moet komen van het begrip veiligheid, zoals dit (in zowel de position paper van het Veiligheidsberaad als in ‘De brandweer over morgen’) wordt gehanteerd. Het ligt dus voor de hand dat er een ‘maatschappelijke oriëntatie’ ten grondslag moet liggen aan bestuurlijke besluitvorming over de duiktaak van de brandweer. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van het bestuur en management van de brandweer om invulling te geven aan deze ‘maatschappelijke oriëntatie, dus om met burgers in gesprek te gaan over voorgenomen besluiten op het gebied van brandweerdrukken.

Bijlage: Resultaten en lopende ontwikkelingen

(Bron: Bureau NVBR)

Door het oppakken van de 38 urgente maatregelen uit de systeembeschoouwing, het vakbekwaamheidsbeleid en de systematiek van de veiligheidscultuurladder wordt substantieel gewerkt aan de veiligheid van de repressieve taken bij waterongevallen.

- Invoering van de 38 urgente maatregelen ter verbetering van de veiligheid van het personeel is bijna in alle korpsen en op landelijke schaal afgerond.
- Er zijn grote investeringen gedaan in het verbeteren van de vakbekwaamheid (examinering en bijscholing).
- Er worden grote stappen gezet in de marsroute:
 - De landelijke watterisicokaart is in april 2011 gereed.
 - De Werkkamer duiken bij de Stichting Werken onder Overdruk (SWOD) is gestart om te komen tot een nieuw certificatieschema voor een eenduidige kwaliteitsnormering (wordt medio 2011 aan SZW aangeboden)
 - Vanaf augustus 2010 is gestart met registratie van geslaagde reddingen door de brandweer, om de maatschappelijke meerwaarde beter te onderbouwen. Sinds voorgaande datum zijn 31 te water geraakte personen gered, waarvan 15 door brandweerdruk. Dit cijfer ligt hoger dan tot nu toe werd verondersteld.